

Tong YULDUZI

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

2007-yil
2 - 8 - iyul
N:27
(66620)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2-iyul – O'zbekiston Respublikasining Davlat Gerbi qabul qilingan kun

Aziz bolajonlar, bugun qanday kun ekanligini yaxshi bilasizlar-a? Ha, barakalla! 15 yil muqaddam xuddi shu kuni Davlatimiz Gerbi qabul qilingandi. Unda aks ettirilgan Humo qushining tasviri ham o'zgacha ahamiyat kasb etadi. Bu qush azaldan tinchlik, totuvlik, to'kin-sochinlik ramzi bo'lib kelgan. Ertak va afsonalarda odamzodning chin do'sti, ko'makdoshi sifatida madh etilgan. Uning ortida tasvirlangan ikki daryo – Amudaryo va Sirdaryo yurtimizning qon tomiri sifatida tasvirlangan. Tog'lar

ortidan balqib chiqayotgan quyosh esa har tongimizning nurafshonligidan dalolat. Chambar qilib o'ralgan paxta va bug'doy dalalarimizda yetishtiriladigan hosilning to'kin-sochinligi ramzi.

Gerbimizga diqqat bilan razm solsak, u go'yoki so'zlayotgandek: bugungi tinch, xotirjam hayotimizning qadriga yetaylik, ona tabiat ne'matlarini, bobodehqonlarimiz mehnatini qardaylik, deya bizni ezgulikka chorlayotganga o'xshaydi.

Kelajak yulduzlari

TANIISHING:

Nigina Abduraimova poytaxtimizdagi Yakkasaroy tumanidagi 135-maktabning 7-sinf o'quvchisi. O'zbekiston chempioni, bir qator xalqaro musobaqalar g'olibi hamda tennis bo'yicha yoshlar terma jamoasi a'zosi. U yaqinda Hindistonda bo'lib o'tgan Jahon kubogida qatnashdi. 18ta davlat sportchilari bilan bellashib, yakkalik bahslarida faxrli o'rin sohibi bo'ldi.

Bolajonlarning mashqlarini mehr bilan kuzatib o'tirgan ayoldan sekingina:

- Siz murabbiy misiz? – deb so'radim.
- Shunday desa ham bo'ladi, men Niginaning buvijonisi bo'laman, – deya javob qaytardi onaxon.
- Juda yaxshi. Bizga nabirangiz haqida gapirib bering.
- Nigina 9 yoshidan sportning tennis turi bilan

shug'ullanadi. Uning bobosi yurtimizning mashhur futbolchisi Birodar Abduraimov, dadasi esa markaziy «Paxtakor» klubi bolalar futbol jamoasining murabbiylaridan biri – Jasur Abduraimovdir. O'zim bir necha yillar davomida stol tennisi bilan muntazam shug'ullanganman. Sport oilamizning kundalik ehtiyojiga aylanib qolgan.

Niginaning o'zi bizga quyidagilarni gapirib berdi:

– Ayni paytda murabbiylarim Viktor Pushkaryov va Gulya Umarova bilan xalqaro musobaqalarga tayyorgarlik ko'rayapmiz. O'zbekistonlik taniqli tennis malikasi Iroda To'laganova, rossiyalik Mariya Sharapova va belgiyalik Iorden Jussina kabilarga havasim keladi...

Men esa Niginaga havas qildim. U sportchilar oilasining an'anasini davom ettirib, ulug' maqsadlar sari intilmoqda. Ishonchim komil: hademay O'zbekiston yana bir tennis yulduzini dunyoga tanitajak!

Murod NOSIROV

Universiada tarixidan

Mamlakatimizda 2000-yildan buyon o'tkazib kelinayotgan Universiada musobaqalariga birinchi bo'lib Namangan shahri mezbonlik qilgan.

Aziz bolajonlar, yurtimiz talaba yoshlari ishtirokida poytaxtimizda bo'lib o'tgan nafosat va matonat, g'ayrat-u shijoat bayrami - «Universiada-2007» musobaqalarini miriqib tomosha qildingiz. Sportchi aka-opalaringiz mahoratiga havas qilgan, ulardek yurtning asl farzandi bo'lishga chog'langan bo'lsangiz ham ajabmas.

Bu nufuzli musobaqalarda Qoraqalpog'iston respublikasi, respublikamizning barcha

ANDIJONDA

«Universiada - 2007»

UCHRASHAMIZ!

viloyatlari hamda Toshkent shahri terma jamoalari tarkibida 2 mingga yaqin talabalar sportning 12 turi bo'yicha bellashdilar. Mahorat va tajribalarini to'laligicha namoyon etgan sportchi aka-opalaringiz 212 ta oltin, 212 ta kumush, 234 ta bronza medalini qo'lga kiritdilar.

Bayramona bezatilgan maydonga kirib kelgan birinchi, ikkinchi va uchinchi o'rin sohiblarini yig'ilganlar olqishlar bilan qarshi olishdi. Musobaqaning eng aziz va qadrlil sovg'asi - Prezident tabrigining haqiqiy nusxasi Toshkent shahri jamoasi sportchilariga nasib etdi. 1-,2-,3-o'rinlarni qo'lga kiritgan Toshkent shahri, Namangan va Samarqand viloyatlari terma jamoalariga Prezident sovg'asi - yangi rusumdagi «Damas» avtomobili topshirildi. Turli nominatsiya sohiblari ham homiy va tashkilotchilarning qimmatbaho esdalik sovg'alarini qabul qilib olishdi.

G'oliblar taqdirlangach, stadion uzra porlab turgan mash'ala asta so'na boshladi. Ammo uning millionlab qalblarga ko'chgan shu'lasini so'nmadi.

Musobaqaga mezbonlik qilgan Toshkent shahri jamoasi an'anaga ko'ra, estafeta bayrog'ini andijonlik sportchilarga topshirdilar. Albatta buning ramziy ma'nosi bor: Universiada bayrog'i endi 2010-yili Andijon shahrida hilpiraydi, qalblarimizdagi mash'ala

«Universiada - 2002» musobaqalari esa qadimiy va navqiron Buxoroda bo'lib o'tgan.

Uchinchi bor tashkillashtirilgan «Universiada - 2004» sport musobaqasi o'z yodgorliklari bilan xorijlik mehmonlarni lol etuvchi tarixiy shahar - Samarqandda o'tkazilgan.

shu'lasini yana alanganadi.

Musobaqa g'oliblarini tabriklaganimizda, ular hayajon ila shunday dedilar:

Temur SHOKIRJONOV, belbog'li kurash bo'yicha Osiyo va jahon chempioni, sambo bo'yicha yoshlar o'rtasida qit'a chempionati g'olibi:

-Men yurtimizdagi sportga, ayniqsa, biz yoshlarga bo'lgan e'tibordan kuch olaman. Sportga oshnoligim maktab partasidanoq boshlangan. Xorazmda o'tgan «Umid nihollari» sport musobaqasining kumush medali sovrindoriman. Universiada bizni yana bir bor imtihondan o'tkazdi. Yaqinda Janubiy Koreyada talabalarning yana bir Universiadasi bo'lib o'tadi. Niyatim, unda ham qatnashish...

Umida CHORSHANBIYEVA va **Anton FILIPPOV** kabi umidli shaxmatchilar ham universiadadan olgan taassurotlari bilan o'rtoqlashdilar:

-Chempionlik bizningcha, tinimsiz mehnatlarning rohatidir. Yurtimizda o'tayotgan bu kabi musobaqlar yangi-yangi chempionlarni kashf etmoqda. Bizlar uchun yaratilgan shart-sharoitlarga, bildirilgan ishonchga o'z g'alabamiz bilan javob berishga intilyapmiz. Bunga esa osonlikcha erishib bo'lmaydi. Sportchi doimo harakatda bo'lsagina, g'oliblik shohsupasidan unga o'rin topiladi.

Ma'mura MADRAHIMOVA

KAMOLA

Ralgnot idatib niralahval taryah,
Nomso rashagnim agralkaret abras...

Ushbu she'riy misralarni o'qishga qiynalib, qaysi tilda yozilgan ekan-a, deya ajablanayotgandirsiz? Buni aniqlashga behuda urinmang. Bu misralar hech bir tilda emas, bor-yo'g'i teskari tarafdan yozilgan, xolos.

Yaqinda yakunlangan

«Kelajak ovozi» tanlovida o'z qobiliyatini namoyish qilgan ishtirokchilar orasidagi bir qiz diqqatimizni tortdi. O'zini Toshkent Davlat Sharqshunoslik instituti qoshidagi Sobir Rahimov akademik litseyining 2-bosqich talabasi, deya tanishtirgan Kamola o'zining noyob qobiliyati bilan barchamizni lol qoldirdi. U har bir o'qigan misrangizni, xoh u she'r bo'ladimi, xoh hikoya, og'zingizdan chiqib ulgurmay, chappasiga aytib bera olar ekan.

-O'zingizdagi bu noyob qobiliyatni qachon payqagansiz? - so'raymiz undan.

-Bolaligimda «Setora» guruhi qizlari ijrosidagi qo'shiqlarni xirgoyi qilib yurardim. Nima bo'ldi-yu, kuni bir qo'shigni chappasiga aytib ko'rdim. Yozib Hammasi o'shandan boshlangandi. Dugonalarim, xolalarim ham hayratlanib, qayta-qayta aytirib ko'rishardi.

-Tanlovga g'olib bo'laman, deb kelgandirsiz-a?

-G'olib bo'lsam, juda xursand bo'laman, bo'lmasam ham ranjimayman. Olloh bergan bu iste'dodimdan tengdoshlarim ham bahramand bo'lishsin, degan maqsadda kelgandim.

-Yana nimalarga qiziqasiz, bo'sh vaqtingiz qanday o'tadi?

-Xitoy tilini mukammal o'rganib, chet ellarda o'qish niyatim bor. Bo'sh vaqtimga kelsak, u juda kam bo'ladi.

-Kelajakda kim bo'lmoqchisiz?

-Bu haqda hali jiddiy o'ylab ko'rganim yo'q. Kim bo'lsam ham, yurtim koriga yaraydigan farzand bo'lmoqchiman.

Iste'dodli yoshlar har tomonlama qo'llab-quvvatlanishga muhtoj bo'ladilar. Jiddiy tarbiya va odamlardan mehr ko'rgan bunday tengdoshlarimizning ertaga el-yurt manfaati yo'lida fidoyilik ko'rsatishlariga ishonaman,»

Muhayyo NURMETOVA

KASHANDALIK HAM

KASALLIK

Biz ko'cha-ko'yda sigaret tutatib turgan kishilarni juda ko'p uchratamiz. Ta'bir joiz bo'lsa, har qadamda duch kelamiz, desak ham mubolag'a bo'lmaydi. Chekishning ziyoni haqida ko'plab maqolalar chop etilayapti, oynayi jahon orqali turli teleroliklar namoyish qilina yapti, hatto sigaretalarning yo'niga «Chekish - sog'lik uchun zarar» degan yozuvni ham ko'ramiz. Ammo o'ziga xos «kasallikka» aylangan bu illatdan ko'pchilikning voz kecha olmasligi odamni o'ylantirib qo'yadi. Ma'lumotlarga qaraganda, sigaret chekuvchiga qaraganda, uning atrofidagi kishilar ko'proq zararlanar ekan. Sigaret tutatayotgan kishi bitta sigaret tutunini yutsa, atrofidagilar esa 4 ta sigaret chekkandek tutun yutishar ekan. Bu o'z navbatida insonni hid bilish xususiyatini yo'qolishiga, o'pkasini zaharlanishiga olib keladi. Ko'p hollarda darslarga kirmay maktab ortida, burchak-burchakka bekinib olib, sigaret tutatayotgan tengdoshlarimizni ko'ramiz-u, ularni chaqimchi deb atashidan qo'rqib, ko'rmaganga olamiz. Ularga sigaretning zarari haqida tushuntirish ishlarini kim olib boradi?

Giyohvandlik - asr vabosi

Sigaretga o'rgangan odam asta-sekin undan ham o'tkirroq narsaga talpinadi. Kashandalik -

giyohvandlikning boshlanishi deyish ham mumkin. O'z-o'zidan giyohvand moddalarga o'rganganlar oz miqdorda narkotik modda topish uchun har narsaga tayyor bo'lib qoladilar. Bu ildiz tobora chuqurlashib, jinoyat yo'liga kirib ketayotganlar ham oz emas.

Shularning barchasini hisobga olib, 2006-yilning oktabr oyida «Kamolot» YOIHning Sobir Rahimov tumani «Mahalla umidlari» markazi va sardor, yetakchilar kengashi tomonidan «Men hayotni tanladim» nomli o'quv-seminari o'tkazgan edi. 2007-yilning may oyiga qadar davom etgan o'quv-seminarni tumandagi 36 ta maktablarda o'z ishining yetuk mutaxassislari olib borishdi. Bu seminarda bolalarning qiziqishi turli o'yinlar, rasmlar, ko'rgazmalar, qiziqarli ma'lumotlar bilan jalb etildi. Seminardan olingan bilimlarini test sinovlari va imtihon savollarida ko'rsata olgan o'quvchilar «Kamolot» YOIH Sobir Rahimov tumani sertifikatini hamda maxsus sovg'alari bilan taqdirlandilar.

Ishonamizki, bu seminardan so'ng tengdoshlarimiz zararli illatlardan forig' bo'lib, sog'lom hayot kechiradilar.

Zilola MUTALOVA

Davra suhbat

Quyida e'tiboringizga havola etilayotgan suhbatni o'qib, «Bu katta gazetalarining mavzusi emasmi?» degan gapning ko'nglingizdan o'tishi tayin. Lekin masalaning ikkinchi tomoni ham bor: bu qolipdagi gap emasmikin?! Chunki kechagi bola bilan bugungi yoshning tafakkurini taqqoslash qiyin. Demoqchimizki, bolalar adabiyoti haqida elgatanliq ijodkorlar, munaqqidlar qanday fikr bildirayotganlarini ular ham o'qib-o'rganib ko'rishingiz. Bu narsa ularni sergaklikka, pishiq asarlar bitishga, adabiyotga jiddiy ko'z bilan qarashga undaydi. Biz uchun shuni muhimroqdir.

O'tkir HOSHIMOV,
O'zbekiston xalq
yozuvchisi:

– Bolalar adabiyoti inson ma'naviyatini shakllanishdagi eng kuchli qurollardan biri, albatta. Bugun axborot asri, bunday paytda inson ongini turli xabarlar bilan to'ldirish

bolalar adabiyotimiz o'tgan XX asrda katta taraqqiyot yo'lini bosib o'tib, milliy adabiyotimizning ajralmas bir bo'lagiga aylandi. O'z shakl-u shamoyilini topdi. Bu shakllanish H.X.Niyoziy, A.Avloniy, Q.Muhammadiy, Ilyos Muslim, Zafar Diyor, Hakim Nazir, Po'lat Mo'min, Shukur Sa'dulla, Sulton Jo'ra, Quadrat Hikmat, Nosir Fozilov, Anvar Obidjon, Xudoyberdi To'xtaboyev, Yusuf Shomansur, Farhod Musajon, Latif Mahmudov kabi qalamkashlarning (vaqt va zamon oldida hamma iste'dodlar ham qalamkash axir) adabiyot atalmish bo'stonda o'z she'riy va nasriy chamanzorlarini yaratishlarida omil bo'ldi.

BU KATTA GAZETALARINING MAVZUSI EMASMI?

Yoki bugungi bolalar adabiyotiga bir nazar

Abdug'afur
RASULOV,
filologiya fanlari
doktori, professor:

– Yer yuzida yashayotgan odamzotning yarmiga yaqini bolalar, o'smirlar. Dunyoning tashvishi bu nav-nihollar gardanidamas, hartugul.

Lekin yoshlarning ishi boshidan oshib yotibdi: ular zaruriy bilimni olishlari, kompyuter bilan har kuni «til-lashishlari», sport bilan shug'ullanishlari, tabiatlaridagi sho'x-u shodonliklarga, o'yinqaroqliklarga erk berishlari, muhimi, badiiy asarlarni mutolaa qilishga ko'nikishlari lozim.

XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab o'zbek ma'naviyatida o'z qiyofasi, yo'sini, iste'dodi namoyondalariga ega bolalar adabiyoti shitob bilan rivojlandi. Men Xudoyberdi To'xtaboyev, Ergash Raimov, Tursunboy Adashboyev, Qambar ota, Safar Barnoyev asarlari haqida ko'p o'ylayman. Ayniqsa, X.To'xtaboyev qissa, romanlari bolalar dunyosidan muhim o'rin egalladi. Hoshimjon, Orif, Akram singari shumtakalarni bilmaydigan, ular bilan do'stlashmagan o'zbek bolasi qolmadi, hisobi. X.To'xtaboyev asarlari 28 mamlakat bolalari qalbini rom etdi. Xo'sh, yozuvchi asarlari, qahramonlarning sir-sinoati nimada? Birinchidan, bolalar hayoti kattalar taqdiri bilan uzviy bog'liqlikda tasvirlanadi. Ikkinchidan, X.To'xtaboyev asarlarida milliylik nihoyatda aniq-tiniq tasvirlangan.

XX asrning 80-yillaridan o'zbek bolalar adabiyotida Anvar Obidjon, Abdulhay Nosir, Hamza Imomberdiyev, Yahyo Tog'a, Kavsar Turdiyeva singari iste'dodli yoshlar o'zlarini namoyon etdilar. Ayniqsa, Anvar Obidjon asarlarida ruhiy holat, milliy betakrorlik, uch mavlud (hayvonot, nabotot, jamodot) o'ta nozik tasvirlanadi. Anvar Obidjon tutgan yo'riqda izchil, nozik mantiqiylik bor. Bola tug'ilibdiki, narsa, hodisalararo borliqlikni ko'rishni, uni o'zida ifodalashni yaxshi ko'radi. Faqat bolagina favvoraga qarab suvning tutuni chiqib ketayotganini ko'rishi mumkin. Anvar Obidjon narsalarni, mevalarni jonlantiradi, ulardagi «jon»ni bexato topadi.

Xullas, bolalar adabiyoti bebaho, zarur boylik. Ammo uni baholash, sir-asrorlarini yoritib borishda biz kattalar sustkashlik qilyapmiz.

ko'payib ketdi. Radio, televideniye, internet... Ammo bularning birortasi kitob vazifasini o'tay olmaydi. Shu ma'noda bolalar adabiyotiga e'tibor berish, yoshlarimizning ertaga qanday inson bo'lib yetishishini belgilaydigan vositalardan biri.

Hozir maktablar, kollej va litseylar uchun yetarli darajada darsliklar nashr etilayotganining o'zi katta gap. Ammo inson ongi faqat darslik emas, badiiy asar o'qish bilan shakllanishga ham ko'p narsa bog'liq. Shuni quvonch bilan e'tirof etish kerakki, bizda bolalar adabiyotining yetuk vakillari hamisha bo'lgan va hozir ham bor. Ularning asarlari qanday nashr etilyapti, qancha nusxada chop qilinyapti, qanchadan sotilyapti? Unisi ham jiddiy masala. Deylik, bolalarga atalgan kitobni 2-3 ming so'mdan sotib olish hammaga ham oson deb bo'lmaydi. Bir vaqtlar qayerda jon boshiga har bir bolaga nechtadan kitob to'g'ri kelayapti, degan masala maxsus o'rganilar edi. Menimcha, bunda jon bor.

O'ylaymanki, shoir va adiblarimiz bolalar to'g'risida, ayniqsa, ongi mustaqillik yillarida shakllangan avlodning o'ziga xos jihatlari haqida yaxshi asarlar yozadilar. Bunday asarlarning tezroq, sifatliroq, ko'p ming nusxada chiqarish va imkoni boricha arzonroq bahoda o'quvchilarga yetkazish masalasini mushohada qilish va yechish kerak.

Abdurahmon
AKBAR,
O'zbekistonda xizmat
ko'rsatgan madaniyat
xodimi:

– O'tgan asr va biz yettinchi yilini yashab borayotgan XXI asr bolalar adabiyoti haqida bir davra suhbat doirasida atroflicha fikr yuritish, uning yutuqlari, oldida turgan vazifalari haqida suhbatlashib, masalaning barcha jihatlariga batafsil to'xtalishning tabiiyki, iloji yo'q. Shunday bo'lsa-da, bu boradagi o'z fikr-mulohazalarimni bildirmoqchiman.

Ildizi qadim sarchashmalarimizga borib tarqaluvchi

O'zbek bolalar adabiyotining ravnaqi XX asrda turlicha kechdi. U goh quruq pand-nasihat ko'chasiga kirgan bo'lsa, goh voqelikni bayon qilish (tasvirlash emas) yo'lidan yurdi, solnoma vazifasini o'tagan kezlari ham bo'ldi. Biroq, shu narsa kundek ravshanki, bolalar adabiyoti XX asr boshidan adog'iga qadar tom ma'noda sertuyg'ulasha, falsafiylasha, shaklan rang-baranglasha bordi.

XXI asrda o'zbek bolalar adabiyotining parvozi bundan ham baland bo'lishi shubhasiz. Bu adabiyotda «Yorug' kunlar», «Bir kunlik mo'jiza» va «Juda qiziq voqealar», «Orzular qo'sh qanot yozib», «Uyquchining tushlari» hali-beri tugamasligiga, «Bir cho'ntak yong'og'i bor», «Jajji tabassum»li, bolalarning «Rangli favvora»li uylari, «Uch bo'taloq va sirli qovoq», «Sehrli so'z», «Tort polvon»dek ajoyib va g'aroyib kitoblar ko'payishiga ishonaman.

Shoyim
BO'TAYEV, yozuvchi,
Cho'lpon nomidagi
NMIU badiiy adabiyotlar
tahririyati mudiri:

– O'tgan XX va XXI asr bolalar adabiyotini taqqoslashga hali erta. Chunki, oldinda juda katta vaqt bor. Kim biladi deysiz, bu asr oxirigacha shunday o'zbek adiblari yetishadiki, ular bema'lol dunyo adabiyoti namoyondalari bilan bo'ylasha olar. Hozircha menda bir mulohaza bor: o'zbek bolalar adabiyotida xalq og'zaki ijodiga tayanganlari uzoq yashar ekan. Bunga G'afur G'ulomning o'lmas «Shum bola» asarini misol qilib keltirish mumkin: «Shum bola»dagi barcha lavhalar, qushlarga qatiq berishdan eshakning o'rniga sigirni so'yib qo'yishigacha ertaklarimizda uchraydi. G'afur G'ulom ularning barchasini yagona chizig'iga chizib, o'lmas asar yaratganki, bu asar barcha zamonlar uchun birdek xizmat qilaveradi. Shuningdek, xalqimizning bir mahallardagi turmush tarzini ham ko'rsatadiki, asarning tarixiy ahamiyati ham shunda...

Bu bir misol edi. Bunaqa yaxshi asarlar o'zbek bolalar adabiyotida ko'plab yaratilgan, ularni hozir ham o'quvchilarga yetkazish kerak.

Mulohaza uchun mavzu

Bu qizlar daftari. O'smirlikda o'zicha she'r yozmagan, sinfdoshlari bilan esdalik daftarlari tutmagan qiz bormi?

Ma'lum bo'lishicha, insonlar o'z ko'rgan-kechirganlarini qayd qilib borishlari uchun kundalik daftarlardan foydalanishgan. Masalan, shunday «Kundalik»lar sirasiga mashhur sayyoh Rui Gonsales de Klavixoning daftari keltirish mumkin. Yoki o'zimizning bebaho «Boburnoma» asarini yaxshi bilasiz. Xo'sh, kundalik yozuvlar nima uchun kerakligini bilasizmi? Ko'pgina mashhur va ishbi-larmon odamlar o'zlarini kundalik daftari orqali nazorat qilib borishgan ekan. Masalan: Franklin har kuni kechqurun kundalik daftari qilgan ishlarini yozib, o'z ustida ishlar edi. U o'zida o'n uchta kamchiliklarni aniqlab, ularni yo'qotishga harakat qilgan.

Sahroda yakka o'zi yashagan Robinzonni o'qigansiz-a? U kabi minglab yolg'izlikka mahkum odamlarga ham kundalik yordamga kelgan. Demak, ba'zi kundaliklar tarixiy asarlarga aylangani rost. Shunday ekan, sizning ham kundalik daftaringiz bormi? Keling, bu savol bilan qizlarga murojaat qilamiz...

Shoira YUNUSOVA, M.S.Tursunxo'jayeva nomidagi tibbiyot kolleji talabasi:

Men 16 yoshimdan kundalik daftari tutishni boshlaganman. Shifokorlarning fikricha, inson dardini yurakda saqlabgina emas, ba'zan kimdir bilan bo'lishib yashashi kerak. Bu uni uzoq vaqt siqilib yurishdan saqlar ekan.

Nodira BOBODO'STOVA, TIMI qoshidagi Yunusobod akademik litsey talabasi esa qizlarning esdalik daftarlari to'g'risida so'z ochdi:

Maktabda sinfdoshlar bilan esdalik daftari tutardik. Shu daftari orqali dugonalarimni ko'proq bilib borardim.

Bir-birimizning ichki kechinmalarimizni shu daftari ochib berardi. Mana bugungi kunda ham o'sha daftari orqali ular haqida ma'lumotga egaman. Menimcha, shu kabi turli xil «Qizlar daftari» dugona qizlarni bir-birlariga yaqinlashtiradi.

Shahnoza ABDULLAYEVA, Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumanidagi 275-maktabning 7-sinf o'quvchisi:

Menimcha, kundalik daftari birinchi navbatda o'zimizni nazorat qilib borishimiz uchun kerak. Masalan, men yozganlarimni o'qib, o'zimizning xatolarimni anglab boraman. Qachondir qilgan yaxshi ishlarimdan esa quvonaman. Kundalik daftari bir kun kelib nimadir yozmoqchi bo'lganimizda ham asqotadi, deb o'ylayman. Menga Zarifa Saidnosirovaning kundaliklari asosida yozgan «Oybegim mening» kitoblari juda yoqadi.

Bilasizmi, mashhur amerikalik ruhshunos-publitsist Deyl Korneginning shaxsiy arxivida «MAI» indeksli papkalar bo'lib, bu «Mening ahmoqona ishlarim» degani edi. «Bu yozuvlarda men o'zimni-o'zim tanqid qilardim», deb yozadi u. Aslida bizning «nazoratchilarimiz» bor, ya'ni ular bizning otalarimiz-u murabbiylarimiz. Lekin inson o'zini boshqara olishni ham bilishi kerak. Qani, bu borada otalar qanday fikr bildirishadi?!

Rahima SAFOYEVA, uy bekasi:

O'quvchilik yillarimda men ham kundalik daftari tutardim. Bugun qizimning ham shunday daftari bor. Shu daftari ko'ngil kechinmalarini yozib, nazarimda, u mazmunli va ravon yozishni ham o'rganmoqda. Fikrini ochiq ifodalay olayapti. Qolaversa, bu daftari hayotining unutilmas yillari bo'lgan yoshlik chog'laridan esdalik bo'lib qoladi, deb o'ylayman.

Xullas, har bir kundalik daftari egalari «Bu daftari menga ko'p narsa berdi», deyishadi. Siz bu to'g'rida nima deysiz?

Sayyora JO'RAYEVA, Parizod SUYUNOVA

KUNDALIK DAFTARINGIZ

BORMI?!

G'aroyib voqea

Tangri taolo yaratgan ba'zi jonzoqlarning xatti-harakatini, topqirligini ko'rib, aqlingiz lol qoladi, beixtiyor ularga havas qilasiz. Sizlarga aytmoqchi bo'lganim bu hangomani Surxondaryoning Xonjizza degan olis tog' qishlog'ida Avliyoqul akadan eshitgan edim.

Biz tomonlarda hozircha insof-u diyonat o'lgani yo'q. Uyimizga qulf solmaymiz. Bir yoqqa boradigan bo'lsak, eshikni kanop ip bilan boylab ketaveramiz, deb hikoyani boshladi Avliyoqul aka. Lekin erta ko'klamdan to qora kuzgacha bitta derazamiz ochiq turadi. Nega desangiz, Xonjizzada qaldirg'och ko'p. Qaldirg'och in qurmagan uy bexosiyat sanaladi.

Bultur bir juft qaldirg'ochga bizning mehmonxonaga yoqib qolibdi. Ular og'izlarida loy tashib, hashdeguncha in qurishdi, makiyoni tuxum bosib yotdi, xo'rozi yegulik tashib turdi. Besho'n kunda u yadana chirqillagan palaponlarning tovushi eshitilib qoldi. Endi o'ta-onasi jo'jalarni boqishga o'tdi. Men goho shiftga boqib, ularning uchib-qo'nishini kuzatib o'tiraman. Har o'n-o'n besh daqiqada yo xo'roz yo makiyon biror

NAJOTKOR BESHIKTEBRATAR

yemish obkeladi, uni uyaga sig'may chiyillab yotgan palaponlarning og'ziga soladi-yu, uyni bir aylanib, tag'in tashqariga otiladi.

Bir kuni odatdagidek yonboshlab yotuvdim, ona qaldirg'ochmi, ota qaldirg'ochmi «prr» etib uchib kirdi. Uyasiga borib, bolalariga yemish berdi. Keyin mehmonxonani gir aylandi-yu, bezovta bo'lib, tinmay chug'uray boshladi. Qaldirg'och uyni bir aylanib kelib, o'zini devorga uradi, chirillab sayraydi, yana qanoti bilan nenidir urib tushirmoqchi bo'ladi. O'rimdan turdim, qaragam, shiftga yaqin yerda bir ilon osilib turibdi. U tilini chiqarib, uya sari asta sudralib boryapti. Men hovliga chiqib, uzun xoda olib kirdim. Agar ilon palaponlarga hujum qilsa, urmoqchi edim. Bu orada qaldirg'och o'qday otilib chiqib ketdi. Birozdan keyin yoniga besholti sherigini olib qaytib keldi. Qani, ular nima qilar ekan, deb qarab turdim. Qaldirg'ochlar mehmonxonani boshlariga ko'tarib, vijirlashdi. So'ng, bir qaldirg'och ilonning ro'parasiga nimanidir qo'ndirib qo'ydi. Mundoq razm solsam, beshiktebratar ekan. U ilonning ko'zlariga tikilib, nari-beri chayqaldi, keyin shap etkizib ilonga chang soldi. Nazarimda bir ko'zini o'yib oldi. Ilon to'satdan to'lg'onib, chekindi. Shu payt beshiktebratar ilonning ikkinchi ko'zini cho'qidi. Ilon shaloplab yerga tushdi. Men irg'ib turib ilonning boshini bosdim, keyin otashkurak bilan qisib, hovliga chiqarib tashladim. Qaytib kirganimda beshiktebratar ham, qaldirg'ochlar ham yo'q edi. Chamasi, ona qaldirg'och bolalarining xaloskorini tag'in o'z manziliga olib ketgan bo'lsa kerak-da...

Avliyoqul aka hikoyasini tugatar ekan, ma'yus jilmaydi:

Biz gohida birovga yaxshilik qilishga kelganda, ana shu beshiktebratarchalik ham bo'lolmaymiz. Shunisi alam qiladi odamga, mehmon...

Avliyoqul aka haq edi.

Sayfi SODIQ

MURG'AK DIL BITIKLARI

Bolalik nechog'lik beg'ubor fasl. Uning tiniq lahzalarini har bir inson orziqib xotirlaydi. Kandirsoylik ijodkor ukamiz (Ollah rahmat qilsin) Mag'rur Egamberdiyev ham o'z bolalik tasavvurlarini qog'ozga tushirishga harakat qilib kelayotgan edi. Ming afsuski, u hozir oramizda yo'q.

Uning bir turkum she'riy mashqlarini «ijodkorlar nazaridan o'tkazay», deb otasi olib kelgan ekan.

Mag'rurbek yoshligidanoq o'ziga katta talabchanlik bilan qarar, kelgusida qay sohada bo'lmasin, yurt koriga yaraydigan inson bo'lib yetishish orzusida yashardi. U endigina 16 yoshga to'layozgandi...

Nima ham derdik, umri qisqa ekan. Uning ota-onasi, qavm-u qarindoshi va qarddon do'stlari uchun birgina taskin bor, u ham bo'lsa, toza yuragidan to'kilgan tiniq misralari.

Mana shunday mashqlaridan birini Sizning hukmingizga ham havola etishni lozim topdik.

Orif TO'XTASH,

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi, shoir

MAKTAB

Jaranglasa so'nggi qo'ng'iroq,
Biz ketamiz maktabdan yiroq.
Unda o'tgan ajib damlarni,
Unutolmay yashaymiz biroq.

Esga tushib sho'x bolaligim,
Kelar «ortga qaytsammi?» degim.
«Anov shaddod sinfdosh qizga –
Men-la yur, deb ayttsammi?» degim.

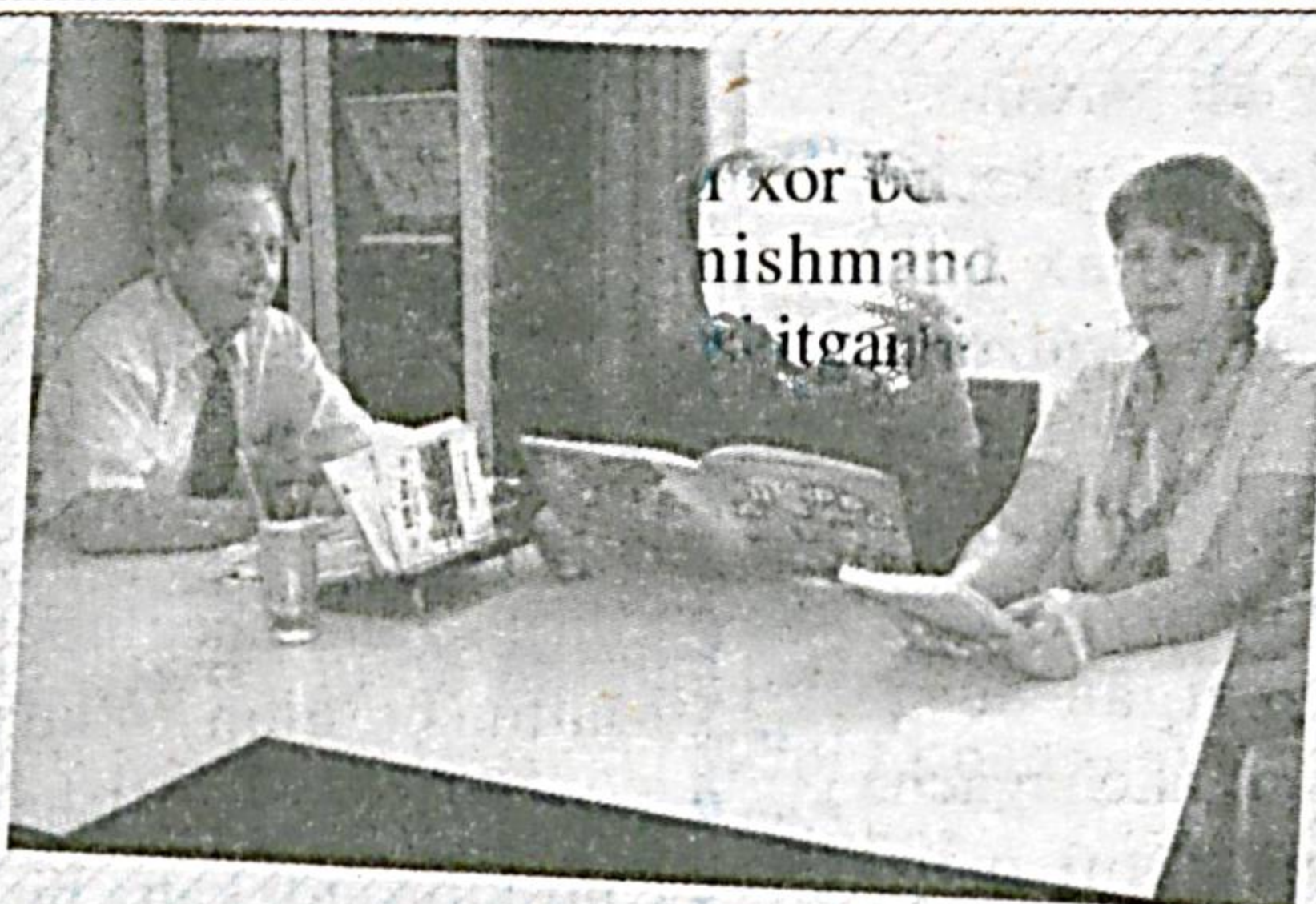
Talabalik kutar oldinda,
Katta umid, orzular dilda.
Ey, maktabim, sensan ustozim,
Madadkor bo'l endi bu yo'lda.

Bir so'z o'rtab borar ko'nglimni,
Qaysi yo'llar kutmoqda kimni?..
Unutmayman maktabim, sen va –
Senda qolgan bolaligimni!

Mag'rur EGAMBERDIYEV

Hamisha uyg'oq xotira

**ВАЗЪИ ЧОПИ
КИТОБХО ЧИ ГУНА АСТ?**

Мусохиба бо Э.Турдикулов, мудири шўъбаи китобхон дарсӣ барои халқхон бародар.

Маълум аст, ки ҳоли ҳозир Хонаи эҷодии таъбу наشري «Ўзбекистон» бо чопи китобҳои дарсӣ машғул аст. Донишомӯзони мактабҳои таъсили ҳамагонӣ имсол кадом китобҳои навро ба даст хоҳанд гирифт?

Ҳоло тамоми нашриётҳои ҷумҳури дар ҷидду ҷаҳди онанд, ки сари вақт донишомӯзонро бо китобҳои дарсӣ таъмин намоянд. Бо супориши қатъии Вазорати таълими халқ имсол дар Хонаи эҷодии таъбу наشري «Ўзбекистон» низ якчанд номгуи китобҳои дарсӣ бо забони тоҷикӣ ба нашр омода шуданд. «Алифбо», «Хусни хат», «Забони модарӣ» (барои синфи якум), «Одобнома» (синфҳои дуум ва сеюм), «Китоби хониш» ва «Забони модарӣ» (барои синфи чорум) аз ҷумлаи онҳо мебошанд.

Бигӯед, ки оид ба хусну қубҳи китобҳои дарсӣ аз ҷониби омӯзгорон ва донишомӯзон эъродҳо буданд?

Эъродҳо ҳам аз ҷониби донишомӯзон, ҳам омӯзгорон ва ҳам падару модарон хеле бисёр буданд. Масъалаи такмили китобҳои дарсӣ ва баргараф кардани нуқсонҳои камбудихонии он дар машварати махсуси Вазорати таълими халқ низ мавриди муҳокима қарор гирифт. Мо ҳамаи фикру дархостҳоро ба инобат гирифта, ҳаракат кардем, ки имсол китобҳои дарсиро то қадри имкон такмил ва тағйир диҳем. Аз ҷумла китоби «Алифбо»-и мо қуллан тағйир дода шуд.

Мусохибаи З.ТОҲИРИЁН

ШАҒОЛЕ, КИ ДАР ХУМИ РАНГ АФТОД

Ба қариби 800-солагии зодрузи шоири бузурги форс-тоҷик Чалолиддин Балхи (Мавлавӣ) қайд карда мешавад. Ба дасти ман китобе бо номи «Шағоле, ки дар хуми ранг афтод» расид. Ин афсонаи аз руи шеърӣ Мавлавӣ навишта шуда, ба ман хеле маъқул шуд. Мувофиқи он боре дар беша шағол товусҳои зеборо дида монда, товус шуданиаш меояд. Дар бораи фикри худ у ба дустонаш нақл мекунад. Лекин дустонаш аз болояш хандида, уро аз ин роҳ боздоштани мешаванд. Вале, шағол ба дустони худ гуш налода, ба мисли товус худро ранг карда, шона мезанаду на ба худ ва на ба товус монанд мешавад.

Дустонаш хандида уро санҷидани мешаванд, ки оё у метавонад ба мисли товус парвоз кунад, парҳои гуногуниранги худро кушояд, суруд хонад, дона хурад ва аз гушгӯри даст кашад. Шағол ҳарчанд кунад ҳам, парвоз карда, хониш карда, парҳои зебои худро намоиш дода наметавонад ва мешавад, ки интибоҳ кардааст. У роҳи канораҷиро аз дустон авло доништа, ба даруни бешазор даромада меравад.

Мавлавӣ хирадманд дар ин асараш нишон додани буд, ки дар вақташ Фиръавн ҳарчанд мардумро фиреб дода, худро худо ҳисоб кардани шуда бошад ҳам, лекин у худо набуд. Шағол низ ҳарчанд товус шудани бошад ҳам, лекин у товус шуда наметавонад.

Амир ШОҲИОСУФОВ

Тақнақтар

**«Р»-ДЫ АЙТА АЛМАЙТЫН
БАЛАҒА**

Сақау, сақау, Сағындык,
Сен сақауға не қылдык.
Қарағайдың бұтағы,
Қай тісінді бұтады,
«Бар» дегенді «бай» дейсің,
«Нар» дегенді «най» дейсің,
«Р»-ды кімдер жұтады.

ӘДЕПСІЗ

Ернінді шығарсаң елік бол,
Ендігі айда желік бол,
Ерінінді кесіп ал,
Бармағыңды отқа сал,
Басыңды да қалай ғой,
Майы шықса жалай ғой.

*Қазақ халық шығармашылығынан
дайындаған Сәкен ЖАЙЛЫБАЙҰЛЫ*

**СОЦИАЛДЫК
КОРҒОО –
ТУРМУШТУ ОҢДОО**

2007-жыл Президентибиз Ислам Абдуганиевич Каримов тарабынан «Социалдык коргоо жылы» деп белгиленгени баарыбызга маалым.

Ар бир атуул, ар бир окуучу мындай изги ишке аздыр-көптүр өз салымын кошуусу зарыл. Элибизде: «Көп түкүрсө көл болот, тамчыдан көл куралат», – деген макал бар эмеспи. Мына ошондуктан 8-А-класс окуучулары да «Социалдык коргоо» жылына арнап кече өткөрүштү. Кечеде Абдувалиева Мария доклад жасады. Каримов Эмил, Андарова Нилуфар, Абдуллаев Диёр, Хайдарова Курсанай,

Турдукулова Айдынайлар «Карып калган карыя» деген темада сахна көрүнүшүн аткарышты. Мында окуучулар социалдык коргоо жылында аларга камкордук кылуунун көйгөйлөрүн көтөрүп

*Социалдык коргоо жылыбыз,
Сооп иштерге мол болсун.
Эл журтка тийип пайдабыз.
Өлкөгө бакыт, кут консун.*

*Мыкты билим алалы,
Замандын ушул талабы.
Мекенге арнап өмүрдү,
Даңгыр жолду салалы.*

*Алга, достор алга бас,
Изги иш такыр карыбас.
Көздөгөн ишин ак болсо,
Мыктынын аты чалыкпас.*

Силердин келечегинер кең, илим-билимдүү жана бактылуу болушунар үчүн өкмөтүбүз чоң камкордуктар жасап жатат. Ошолордун далили катары кыргыз тилиндеги басмадан чыгып жаткан окуу китептерди айта кетсек болот. Биздин редакциябыз 1995-жылы май айында өз ишин баштаган болсо, азыркы күнгө келип 100 дөн ашуун окуу китептерди даярдап, басмадан чыгарды.

Кымбаттуу

2006 — 2007-окуу жылы үчүн төмөнкү кыргыз тилиндеги окуу китептери жарык көрдү.

1. С.Рысбекова ж.б. «Алиппе» 1-класстар үчүн.
2. С.Рысбаев ж.б. «Жазуу дептери» 1-класстар үчүн
3. К.Абдуллаева ж.б. «Эне тили жана окуу китеби» 1-класстар үчүн.
4. К.Абдуллаева ж.б. «Адеп» 2-класстар үчүн.
5. К.Махкамжанов ж.б. «Дене тарбия» -класстар үчүн.
6. А.Хасанбаева ж.б. «Адеп» 3-класстар чүн.
7. Б.Үмөталиева ж.б. «Кыргыз тили» -класстар үчүн.
8. А.Токтамамбетов ж.б. «Адабий окуу» -класстар үчүн.

Окуу китептерин которуп басмадан ыгарууда бизге тажрыйбалуу авторлор, отормочулар — Т.Адашбаев, „Зулпихаров, К.Камбаров, С.Тойчубаева, .Авазова, Г.Токтобаев ж.б.лар өз мектерин аябай келишүүдө.

Ошондой эле редакциябыз 2007 — 2008-окуу жылы үчүн көркөм адабий китептерди даярдоону пландаштырууда.

КЫРГЫЗ ТИЛИ

4

*Абиба
ЮНУСАЛИЕВА,
«Ўзбекистон»
БПЧУ кыргыз
редакциясынын
редактору*

окуучулар!

Murod ABDULLAYEV

Uzunqirning kungay tomoniga yuzdan ortiq o'tovlar tikilgan.

Ko'm-ko'k kengliklar bag'ridagi rang-barang o'tovlar bamisoli ummon uzra suzib yurgan kemachalarga o'xshaydi. Ularda o'zgacha taraddud. Bugun shaklar go'zali Zarina bilan massagetlar faxri Siparangizning to'yi. Bir yilcha avval Qizilqum kengliklariga bahor sep yoyib, saksovlzorlar asriy bog'lar yanglig' yashnab ketgan kezlarda ularning bir-biriga nazari tushgan, qalblarida muhabbat g'unchalari ochilgan edi. Tabiat yashnab ketadigan ayni shu kezda massaget va shak qabilalari bir-birlarini mehmonga chorlab, go'zal ziyofatlar beradilar. Har ikki tomonning oqsoqollari bir tarafda o'tgan-ketgandan gap ochib, gurungni qizitsalar, yoshlar uchqur bedovlarini ko'pkariga solib, uloq chopadilar. Usta chavandozlar ularning uloq olishiga, yoy otishiga, ovdagi merganligiga baho beradilar. Bunday musobaqalardan qizlar ham o'zini tortmaydi. Ular ham avval o'zlari alohida, so'ng yosh o'spirinlar bilan birga arg'umoqlarini poygaga qistaydilar.

* * *

Zarining merganligi, yoini bexato otishi, buning ustiga poygada yigitlarni ham yetkazmay arg'umoq yeldirishi ko'plarining havasini keltirardi. Siparangiz bu o'g'londek o'ktam qizning shijoatiga qoyil bo'lib, yuzini yaqindan ko'rish orzusida arg'umog'ini qichab hayday boshladi. Zarina esa massagetlar qabilasi shunqoriga yutqazishni xayoliga ham keltirmasdi. Har ikkovining ham oriyati kuchli. Siparangiz «Yetmasam qo'ymayman»,

deb qasam ichgandek tulporining yoliga yopishib, qizning ortidan quyunday

TO'MARIS ONA

(Esse)

yelib borar ekan, masofa qisqargandan qisqaraverdi.

Zarina ham ahvolni tushundi-yu, ortidan bu qadar ot surib kelayotgan suvoriyning kimligini bilgisi kelib, asta burildi. Burildi-yu, bir fursat hang-u mang bo'lib qoldi. Biroq, yana otiga qamchi urdi. Qamchi urdi-yu, ko'p o'tmay o'z-o'zidan shashti qaytib, otni qichamaslikni istayotganini sezib qoldi. Axir ortida yelib kelayotgan alp alomat yigit ekan-da! U Siparangizning dovruq'ini eshitgan esa-

da, o'zini ko'rmagan edi. «Nahotki o'sha yigit bo'lsa?!» degan o'y kech'zi jon xayolidan.

Kenglik tugab, saksovlzorlar harakatini quyuq o'rmondagi bo'lib ketgan joyga yetishganda, Siparangiz to'satdan qizning izini yo'qotdi. U saksovlzor oralab ketgan so'q-moqdan yelib borarkan, anchagacha otini to'xtata olmadi. Otni ortga burganida, atrofida osmon-u falakka o'rlab yotgan quyuq saksovullardan boshqa narsa ko'rinmasdi. Har birining ortida Zarina bekinib turgandek edi. Biroq, qizning qorasi ko'rinmas, arg'umog'ining shovuri ham eshitilmasdi. Hozirgina izma-iz kelayotgan, endi yetdim deganda, ko'zdan yo'qolganini qarang. U chanqab suv qidirgan joyda sarobga yo'liqqandek har yoqqa alanglar edi. Yuragi duk-duk uradi, ko'zlariga ishonmaydi. «Nima balo bo'ldi? Yerga kirdimi yo osmonga chiqib ketdimi? Yo Tangrim, o'zing madad ber!»

U xomush tortib saksovlzor chetiga chiqayotganda, arg'umog'i qattiq kishnab yubordi. Atrofga alanglab yigirma qadamlar naridagi bir saksovl panasida Zarina otining pashsha qo'riyotgan dumiga ko'zi tushdi. Darhol tulporini niqtab haydadi.

Shu payt tasodif ro'y berdi: maydonga otilib chiqqan bir ohu yana saksovlzorga o'zini urdi. Siparangiz yoyini qo'lga olib, uni nishonga ola boshlagandi, Zarining ovozi eshitildi:

—Otmangiz!

Boshi o'tgan sonlarda.
Davomi bor.

Yozuvchilar bolalarga

Anvar SOBIRJON o'g'li

Beshikda yotganimda, katta pashsha uchib kirib qoldi. U avvaliga burnimga qo'ndi. Shunda uning bahaybat ko'zlari hamda ulkan qanotlarini ko'rdim. Qo'rqqanimdan ko'zimni yumib olib, chirillab yig'lab yubordim. Ayamlar bir zumda yetib keldilar. Beshik pardasini ochishlari bilan qo'rqinchli mahluq uchib chiqib ketdi. Ayamlar uni hatto payqamadilar. Qiziq, ular so'rg'ichni og'zimga solib beshikni tebratishga tushdilar.

Eshik ochilib, Lola kichkina ko'ylak-chasini hilpiratib kirib keldi. «Hozir o'pib oladi», deb o'yashim bilan beshikka engashib, ikkala yuzimdan cho'pilatib qoldi. Har safar shu, qanday qarshilik qilishni ham bilmayman. Yaxshi ham u o'pganda yuzim achishmaydi.

Lola qo'limni belbog'dan chiqarib, o'yinchoqlarni qo'limga olib beradi, biroz beshik tebratadi-da, so'ng yugurib chiqib ketadi. U qo'shnimizning qizchasi.

...Ayamlar meni beshikdan yechib, chiroyli ko'ylakcha, ishtoncha kiydirdilar-da, gilam ustiga yotqizib qo'ydilar. Keyin «Endi emaklashni o'rganamiz», deb qo'l-oyog'imni harakat qildirdilar. Nega bunday qilayotganlarini avvaliga tushunmadim. Ayamlar «Voy, seni qara, qachon emaklaysan?» deb qo'llariga olib, yuzimdan o'pdilar.

Oradan uch kun ham o'tmay, beshikdan yechishlari bilan gilam ustida emaklay boshladim. «Nabiraginam emaklab ketdi», deb buvimlar quvondilar. Buvijonimning xursand

bo'layotganlarini ko'rib, qiyqirib kulganimcha tezroq harakat qilardim.

Ko'p o'tmay, uy ichida qayerda nima turishini bilib oldim. Hoy, unga yaqinlashma, qoch, sindirib qo'yasan, degan gaplar qulog'imga eshitila boshladi. Uydagi har bir narsani qo'lim bilan ushlab ko'rishga, iloji bo'lsa, sudrashni yaxshi ko'rardim. Bu tufayli ham o'yinchoqlarimni uyga birpasda yoyib tashlardim.

Dadamlar bir kuni g'alati narsa ko'tarib keldilar. U dumaloq chamberak bo'lib, uchta g'ildirakchasi ham bor edi. O'rtasiga meni tikka qilib qo'ydilar. Chamberakni ushlab olib, bir-ikki qadam qo'ydim. «Ur-re», men ham ayajonim, dadajonimga o'xshab tikka yura boshladim. Juda xursand bo'lib ketdim.

«Boram, endi Nodirjonning oyog'i chiqib qoldi. Xontaxtaga yaqinlashtirmang», deb qoldilar buvijonim ayamlarga. Qiziq, xontaxtada nima bor ekan?

Nega yaqinlashishim mumkin emas? Buni bilishga juda qiziqib qoldim. Shu sababli, xontaxta tomon emaklab yurdim.

Xontaxta chetini ushlab tikka turgandim, ayamlar katta choynakni ko'rsatib: «Buf, qaynoq, kuyib qolasan», dedilar. Demak, hamma gap choynakda ekan-da. «Buf» degani nima bo'ldi? Qo'limni choynak tomon uzatayotgan edim, ayamlar meni ko'tarib olib, yana gilam ustiga yotqizib qo'ydilar. Oldimga bir nechta o'yinchoqlarni tashlab qo'ygan bo'lsalarda, men choynakka qiziqib qolgan edim. Shu tufayli yana xontaxta tomon emakladim. Ayamni jahli chiqib, meni qayta beshikka belab qo'ydilar. Ana, xolos.

OLTIN

BESHIK

Tengdoshlaring ijodi

MAFTUN BO'LDIM KO'KDAGI OYGA

Tun go'zaldir, beg'ubor osmon,
Maftun bo'ldim ko'kdagi oyga.
Tongda ko'rdim, o'sha to'lin oy,
Cho'kib ketdi katta bir soyga.
Qancha qo'lim cho'zdim, yetmadi,
Qalbmiz ezib borardi alam.
Tilga kirdi yorqin hislarim,
So'zlarimni yozmoqda qalam.
Nahot sarob bo'lsa ko'rganim,
Yig'layapman, ko'zim to'la yosh.
Achinaman oyga tinimsiz,
Tugab borar ko'ksimda bardosh.
Tun go'zaldir. Beg'ubor osmon,
Shoshib chopdim go'zal oy tomon.
Tanam muzlab qolganin sezdim,
Cho'kar edim soyda shu zamon.

Aziza ZAYNIDDINOVA

KELIN OYI - TO'TIJON

Opamdek menga yaqin,
Kelin oyi - To'tijon.
Mehribonsiz ko'p tag'in,
Bizga doim, To'tijon.

Sarvi ravon To'tijon,
Bo'ling omon To'tijon.

Qo'li shirin pazanda,
Nonpaz oyi To'tijon.
Siz bo'lasiz kulganda,
To'lin oydek, To'tijon.

Sarviravon To'tijon,
Bo'ling omon, To'tijon.

Akam sevar, onam sizni
Qilar duo, To'tijon.
Egachingiz Malika,
Sizga dilxoh, To'tijon.

Sarviravon to'tijon,
Bo'ling omon, To'tijon.

Malika RAHIMQULOVA,
Samarqand viloyati,
Urgut tumanidagi
S.Ayniy nomli 5-o'rta maktabning,
7-sinf o'quvchisi

TINCHLIK

Tinchlik bo'lsin jahonda,
Urushni hech ko'rmaylik.
O'ynab-kulaylik har on,
G'am neligin bilmaylik.
Bilim olib bolalar,
Shod va hurram yurishsin.
Ota-onasi doim,
Boshlarida turishsin.

Ibrohim ISMOILOV,
Samarqand viloyati, Narpay
tumanidagi 25-maktabning
3-sinf o'quvchisi

Aziz bolajonlar! «Hunarli xor bo'lmas», «Hunar - hunardan unar» kabi donishmand xalqimizning purma'no maqollarini ko'p eshitgansiz. Ammo bir bor bo'lsa-da, ularning mag'zini chaqib ko'rishga uringanmisiz?..

Qadimda nihoyatda badavlat odam bo'lgan ekan. Uning ikki o'g'li bo'lib, biri juda dangasa, ikkinchisi hunar o'rganishga tirishqoq ekan. Dangasa akasi hunarmandlar oldiga borib, hunar o'rganayotgan ukasining ustidan kularkan. «Otamning shuncha davlati bo'lib, kambag'allardan hunar o'rganishga balo bormi», deb...

Oradan yillar o'tibdi. Dangasa va hunarmand aka-uka ulg'ayib, voyaga yetishibdi. Bir kuni qattiq yoqqan jaladan so'ng ular yashagan shaharni suv bosibdi. Hamma uysiz, joysiz qolibdi. Ikki aka-ukaning ham otasidan qolgan mol-mulkini suv yuvib ketibdi. Shunda dangasa aka zor-zor yig'lab, endi qanday yashaymiz, dermish. Hunarmand uka esa darrov qo'lga asbob ushlab, uy-joyi tiklashga urinibdi, tirikchilik o'tkazish uchun hunaridan foydalanibdi. Akasi esa azbaroyi dangasaligidan qashshoq bir odamga aylanibdi.

Ko'rdingizmi, bolalar, har qanday vaziyatdan hunarli insongina chiqib keta olar ekan. Chunki uning qo'lidan hunarini hech kim tortib ololmaydi.

Zero, bugungi kunda orangizda ham hunar o'rganishdan or qiladigan tengdoshlaringiz ham topiladi. Agar siz Toshkent shahar texnik ijodiyot markazida bo'lsangiz, o'zingiz qiziqqan biror hunarni egallashingizga ishonamiz.

Bolajonlar, bilasizmi, hunar o'rganish uchun ham yaxshi ustoz kerak. Markaz rahbari Saodat Primqulova shunday insonlardan biri. Garchi siz kabi bolalar bilan ishlashga maxsus binosi bo'lmasa-da, bolalar uchun mehr to'la yuragi bor...

HUNARNI BILIM BOYITAR!

Umrini aziz bolajonlarga bag'ishlagan insonlar haqida ko'p eshitganmiz. Eshitiboq, ha, bolalarni yaxshi ko'rar ekan-da, deb qo'yaqolamiz. Aslida-chi, biz - kattalar sizlarni hunar, bilim egasi bo'lishingiz uchun qanchalar ko'p aziyat, mashaqqatlar chekamiz. Bizning qahramonimiz Saodat opa nainki o'z farzandlari, balki o'zbek bolalari uchun qayg'uradi ham.

Shahar texnik ijodiyot markazi rahbari Saodat opadan: - Bunchalik jonkuyarligingizdan nima manfaat? - deb so'radik. Opa onalarga xos mehri jilmayish bilan: - Men bolalarda Vatanning ertasini ko'raman, - dedi...

Kuni kecha markaz tashabbusi bilan poytaxtimizdagi 224-maktabda «Istiqlol chechaklari» nomli ko'rik-tanlov bo'lib o'tdi. Tanlovning

asosiy maqsadi hunar egallayotgan bolalarda bilim saviyasini yuksaltirish edi. Ko'rik-tanlov 3 bosqichda, ya'ni boshlang'ich, o'rta va yuqori guruhlarda olib borildi. Tanlovning 4ta sharti bo'yicha bellashgan o'quvchilar bir-biridan qiyin test sinovlariga va og'zaki savol-javoblarda

o'zaro bahslashdilar. Ko'rik-tanlovda shahar umumta'lim maktablaridan tuman o'quvchi yoshlar texnik ijodiyoti markazlaridan 11 yoshdan 16 yoshgacha bo'lgan o'quvchilar ishtirok etdilar. G'olib o'quvchilar Uchtepa tumani, Shayxontohur tumani va Yunusobod tumanidan saralandi.

Kashfiyotchi o'quvchilar tirishqoqligi, ziyakligi bilan tanlovda g'olib bo'ldilar, albatta. Farzandlarini tanlovda hayajon bilan ishtirok etayotganini kuzatayotgan ota-onalar bu tadbirning tashkilotchisi Saodat opaga minnatdor boqishardi.

Men ushbu ko'rik-tanlovdan zavqlanib qaytar ekanman, markaz rahbarining negadir xomush turganini sezdim.

- Saodat opa, nima, tadbirdan ko'nglingiz to'lmadimi? - dedim.

- Qaniydi shunday ko'rik-tanlovlarni o'z binomizda karnay-surnaylar sadosi ostida o'tkazganimda edi, - dedilar. Darhaqiqat, rahbarning gapida jon bor edi. To'g'ri, biz kattalar ertangi kelajagimizni bolalarda ko'ramiz-u, kezi kelganda ular uchun yetarli shart-sharoitlar qilib berishga ba'zida e'tiborsizlikka yo'l qo'yyapmiz. Yurtboshimiz «Farzandlarimiz bizdan ko'ra bilimli, kuchli, dono va albatta baxtli bo'lishlari shart», deganlarida, ming bora haq edilar.

Shunday ekan, hayotimiz davomchilari bo'lgan bolajonlarimiz taqdiriga hech qachon befarq bo'lib qolmasligimiz kerak.

*Bahodir SODIQOV,
Namangan Davlat universiteti
qoshidaqi akademik litsey bitiruvchisi*

Oz-oz o'rganib...

Festivalga 110ga yaqin bolalar studiyalari tomonidan 15 ta nominatsiya bo'yicha 232ta film taqdim etildi. Ular orasida o'zbekistonlik yosh kinoijodkor, Turizm kolleji o'quvchisi Sevara Abdusalomova ham bor edi. U «Baxtli bolalik» filmi bilan ishtirok etib, tomoshabinlarning maxsus sovg'asini qo'lga kiritdi.

- Ushbu festivalda ishtirok etishim uchun meni qo'llab-quvvatlagan YUNISEF va Xalq ta'limi vazirligi, qolaversa, «Yangi avlod» bolalar media markaziga katta rahmat. Men avvalo bu festivaldan katta taassurot bilan qaytdim. Eng quvonarlisi, ko'plab davlatlardan kelgan bolalar bilan do'stlashdim, ular bilan fikr almashdim, - deydi Sevara quvonib. - Bunday tadbirlar O'zbekistonda ham tez-tez bo'lib turadi. Xalq ta'limi vazirligi, Respublika texnik ijodiyot markazi, «Kamolot» Yoshlar ijtimoiy harakati hamkorligida poytaxtimizda o'tkazilgan «Schrli yog'du» bolalar kino-foto festivalida ham qatnashib, Gran-pri sohibi bo'ldim.

- Bizning markazimiz bu kabi festivallarda birinchi marotaba ishtirok etishi, - deydi «Yangi avlod» bolalar media markazi rahbari Sunnatilla Qo'ziyev. - Bizga ko'plab takliflar tushdi. Jumladan, «Tallin-2007» xalqaro festivalga hamda butunjahon yosh kinoijodkorlarining «Unika-2008» festivalida ishtirok etadigan bo'ldik. Bunday tadbirlarda qatnashish har bir jamoa uchun faxrli.

Bu kabi festivallar avvalo davlatlar o'rtasidagi do'stlik rishtalarini yana-da mustahkam bog'lanishga imkon yaratadi. Qolaversa, bolajonlarning havaskorlik kino-foto san'atiga bo'lgan qiziqishlari kuchayadi.

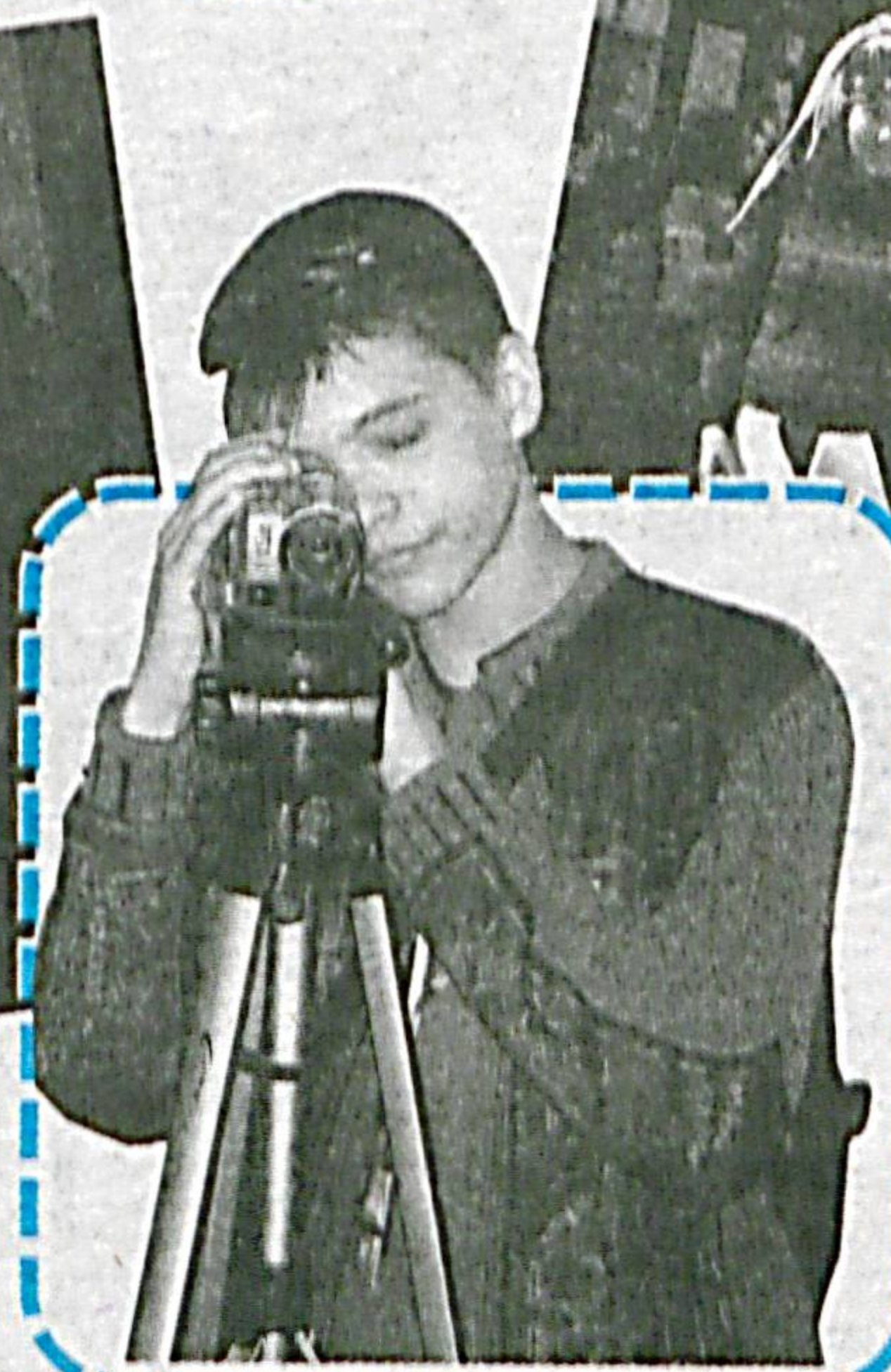

«BAXTLI BOLALIK»

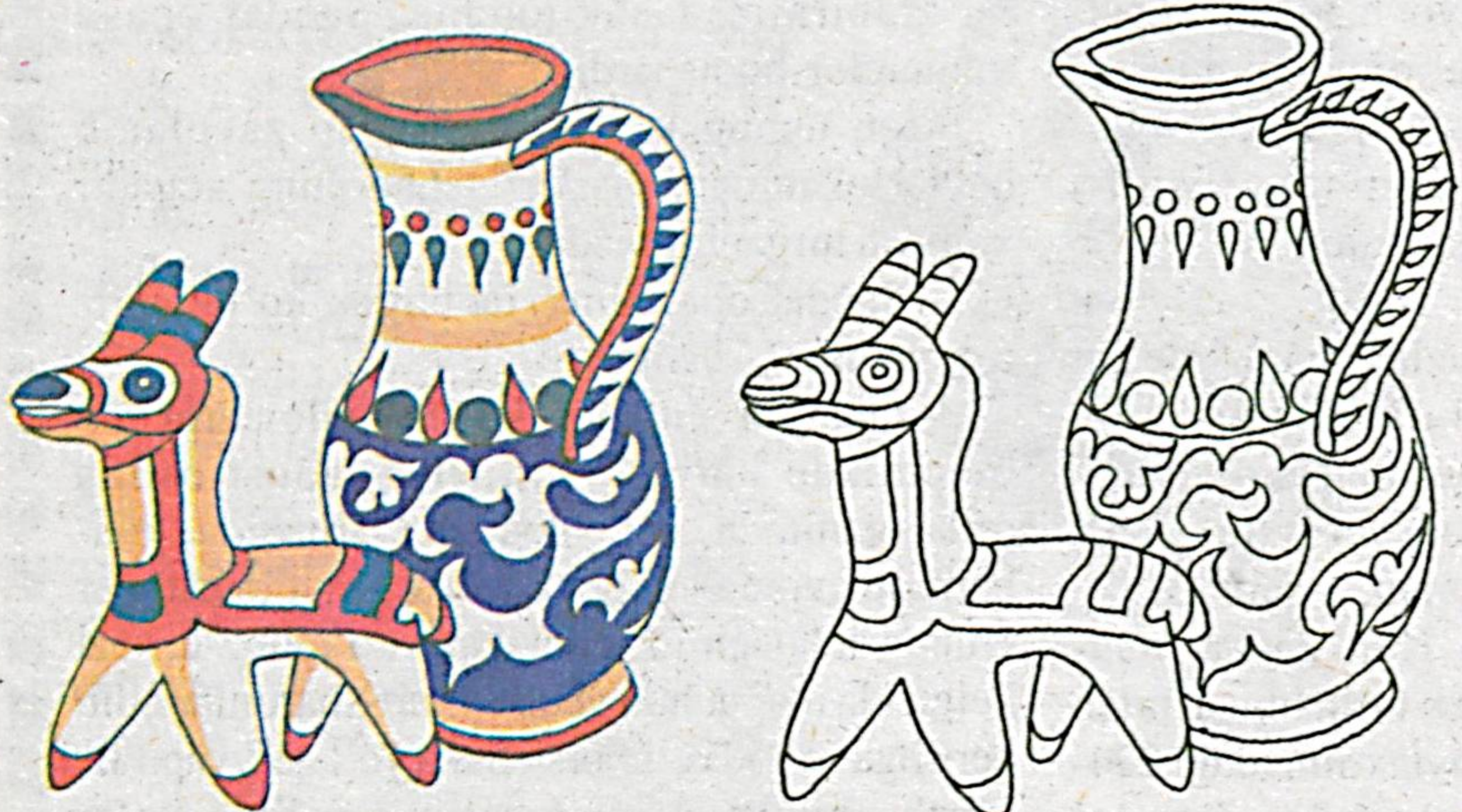
G'OLIB

Yaqinda Rossiya Federatsiyasining Sankt-Peterburg shahrida bolalar va o'smirlar o'rtasida kino-video ijodkorlarining ochiq festivali bo'lib o'tdi. Unda O'zbekiston, Rossiya, Litva, Estoniya, Ukraina, Shveysariya davlatlaridan kelgan bolalar kinostudiyalari a'zolari o'z ijodlarini namoyish etishdi.

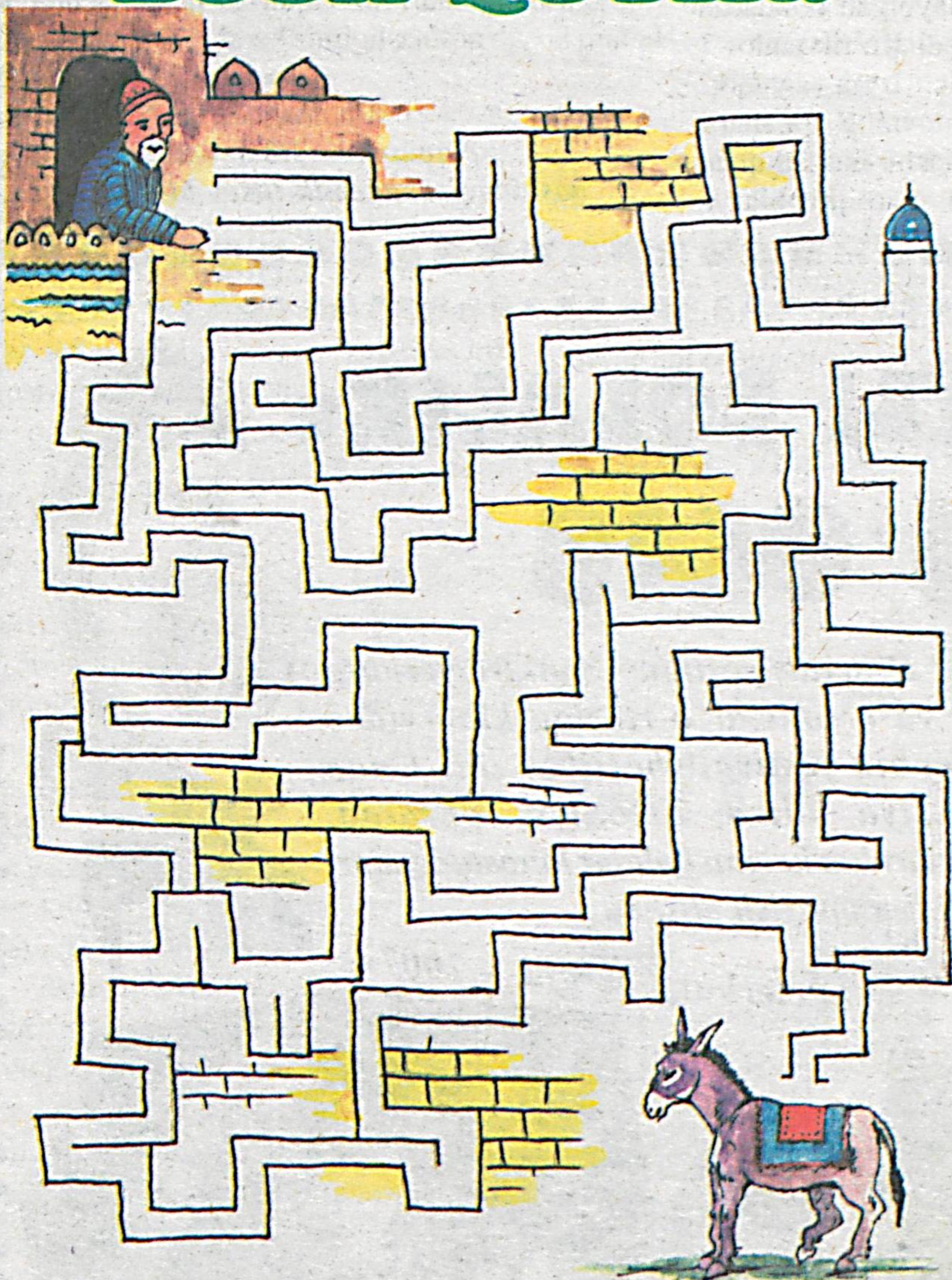
«Peterburg ekrani - 2007»

O'ZING
BO'YA

BO'SH O'TIRMAI,
BOSH QOTIR!

Afandining eshagi adashib qolibdi. Unga to'g'ri yo'lni ko'rsating.

Aziz o'quvchilar! Yodingizda bo'lsa, sevimli gazetangiz «Tong yulduzi» sahifalarida «Mo'jizasiz mo'jizalar» rukni ostida maktab, o'quvchilar saroyi, bolalar oromgohlari sahnalarida namoyish qilish mumkin bo'lgan afsungarning «Oltin biliq» dasturini, uni boshqarish yo'nalishi va zarur bo'lgan narsalarni tayyorlash yuzasidan yo'llanma bergan edik.

Yana navbatni afsungarga beramiz.

Afsungar: – Salom, aziz bolajonlar! Sizlar bilan sevimli gazetangiz «Tong yulduzi» orqali tanishganimdan juda xursandman.

Bugun men sizlarga afisha yoki biror rasmni yoqib, yana uni alanga ichidan bus-butun qaytarib olish san'atini namoyish qilaman. Buning uchun sahnaga bir o'quvchini taklif etaman. U afisha yoki biror rasmni yonib turishiga yordamlashadi.

Marhamat! Siz rasmni asta-sekin yirtib, mana bu alanga ustiga tashlayverasiz. Ana, afisha bo'laklari birin-ketin yonayapti. Afishaning so'nggi bo'lagi ham yonayapti. Mana, qo'llarim yengi shimarilgan. Endi alanga ichini haligi afisha yoki rasmni bus-butun alanga ichidan qaytarib olamiz. Mana, ushbu afisha yoki rasmni tekshirib ko'rishingiz mumkin. Uni tomoshabinlar qo'lga ham berib, ko'rikdan o'tqazishingiz mumkin. Bu qanday hosil bo'ldi? Uning siri nimada? Mo'jiza!

UNING SIRI NIMADA?

Mo'jizaning asosiy siri afsungar ushbu dasturni tayyorlash uchun oldindan bir juftan afisha yoki rasmni tayyorlab qo'yishi kerak. Afisha yoki rasmning eng chetiga cho'ntak tayyorlab, uning ichiga xuddi shunday afisha yoki rasmning bittasini joylab qo'ygan bo'ladi. Afsungar dastlab afisha yoki rasmni boshidan yoqa boshlab, cho'ntakkacha keladi. Keyin cho'ntagidagi afishani alanga ichidan ustalik bilan olib, tomoshabinlarga havola qiladi.

Tohir MULLABOYEV

24-SONDA BERILGAN KROSSVORDNING JAVOBLARI

Eniga: 1. Atos. 2. Skif. 3. Fazo. 4. Oxra. 5. Abak. 7. Azot. 8. Tarz. 9. Zira. 10. Anor. 11. Rost. 13. Qazi. 14. Iroq. 15. Qays. 16. Sand. 17. Do'st. 19. Zubr. 20. Reys. 21. Sano. 22. Ovul. 23. Lift. 25. Gang. 26. Gasht. 27. To'rt. 28. Tola. 29. Ajam. 31. Sent. 32. Tesha. 33. Arab. 34. Bo'ri. 35. Ijod.

Bo'yiga: 1. Agra. 2. Soat. 3. Fayz. 4. Olma. 5. Amur. 6. Kort. 7. Aqiq. 8. To'ti. 9. Zavq. 10. Asos. 11. Reyd. 12. Taxt. 13. Qarz. 14. Ikar. 15. Qavs. 16. Sabo. 17. Doyl. 18. Tert. 19. Zang. 20. Ring. 21. Smit. 22. Odat. 23. Lola. 24. Taym. 25. Gers. 26. Go'sht. 27. Tepa. 28. Ta'b. 29. Ayri. 30. Mart.

**Tong
YULDUZI**

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOV

Dizayner va
sahifalovchi:
Fazliddin
SHOYODGOROV

Navbatchi:
Ma'mura
MADRAHIMOVA

Gazeta
O'zbekiston
matbuot va
axborot
agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU Bosh
muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruz JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Manzillimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 144-27-25 144-63-08
Tel/faks: (99871) 144-38-10

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruz MATYOQUBOV.

Noshir:
«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyi.
Gazeta «O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyi
kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi. Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi-20636
Buyurtma N: J 3798

Muassislar:
O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar ijtimoiy harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi